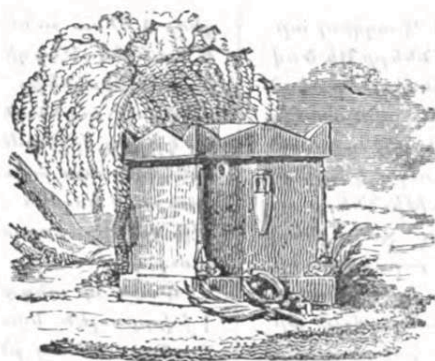

ՀԱՆԳԻՍՏ ՀՈԳԻՈՅ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԷՅԻ ՏԻԻԶԵԱՆ

ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ ԿԱՐԳԻՆ ՍՐԲՈՅՆ ՄԱԻՐԻՏԻՈՍԻ

ԵՒ ՂԱԶԱՐՈՒ ՍԱՐԴԻՆԻՈՅ

ԱՍՊԵՏ ԵՐԿՐՈՐԴԻ ԿԱՐԳԻՆ ՄԷՃԻՏԵԱՅ

ԵՒ ԱՅԼ ԱԴԱՄԱՆԴԱԿԱՊ ՆՇԱՆԱՅ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղիղ գաւառում, հայրենասիրութիւն ճշմարիտ, անխռով վեհանձնութիւն, հաւատարիմ ու անշահասէր տիրասիրութիւն, այլ հիմն ամենայնի և ամբողջութիւն՝ հաստատուն բարեպաշտութիւնը պիտի ըլլայ մարդու կենաց առաջնորդն ու ուղղիչը: Սակայն որչափ քիչ կը գտնուին այնպիսի անձինք, որոնց վրայ զարմանալով մը տեսնենք այսպիսի վեհանձն առաքինութեանց զեղեցիկ միութիւնը և ՚ի ներքուստ բղխէ մեր սրտէն սէր ու յարգութիւն, որով և զայնպիսիները կորսնցընելնուս ցաւը սգախառն տրտմութեան հետ ձգեն մեր սրտին վրայ իրենց անուշ յիշատակն ալ: Այսպիսի տրտմաստուն, բայց անուշ յիշատակ մը յարգութեան և սիրոյ հետ միատեղ խառնուած՝ արթնցուց մեր սրտին մէջ մօտերս վեհազն առաքինոյ մը կորուստը, որուն վառքն ու կենցաղավարութիւնը օրինակ մի էր ճշմարիտ քրիստոնէի ու բարի քաղաքացւոյ: 1855 տարւոյն վերջին ամսամուտը՝ վերջին եղաւ նաև ազնիւ անձի մը սրտին բաբախմանը. Տիւղեան ազնուազարմ գերդաստանին ծերունի նահապետը մեծապատիւ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԷՅԸ զեկտեմբերի 9ին (նոյեմբ. 27) իր մահկանացու կեանքը կնքեց՝ երթալով առ իւր Պարգևատուն:

Երբոր այս վեհադին անունը կը յիշուի, քանինե՛ր ազգերնուս ու օտարաց մէջ խորին հառաչանք մը կը հանեն, վկայելով 'ի փորձոյ իր հաստատուն և ուղիղ աստուածապաշտական ու եղբայրսիրական սկզբանցն ու զործքերուն, և հիմա զուրկ գտնալով իրենք զիրենք այնպիսի բարեկամէ մը, բարերարէ մը ու զթաժ օգնականէ: . . .

Այս ազնիւ և մեր պատկառանացն ու սիրոյն արժանաւոր անձն հինգերորդ էր Տիգրեան Յովհաննէս Չէլէպոյն զաւակացը մէջ, ծնեալ 'ի 28 յուլիսի յամին 1779: Իր պատանեկութեան ժամանակէն յայտնուել էր իր յաջողակութիւնն ու փափուկ սիրտը, որով իր ոչ ըստ բաւականին սգացեալ եղբօրը Սարգիս Չէլէպոյն հետ եւրօպացի ճարտարի առաջնորդութեամբը գեղարուեստից և տեէն եղաւ. և իր հանճարոյն ու ճարտարութեանը սխառճառաւ յարգելի և պատուելի էր Սուլթան Սէլիմ Կայսեր զիմաց, որով և յետագայ մեծամեծ արդեանց յոյս ու տկնկալութիւն կու տար:

Բայց Աստուած, որուն ձեռքն է մեծին ու պղտիկին բաղդը, և ինքն է անոնց զործոցը տնօրէն, անքնին կամօքը ուզեց որ իր գերգաստանին հետ այս ազնուասիրտ անձն ալ ցաւոց բաժակը քամէ՝ մասն ունենալու համար երկնաւոր վարդապետին վշտակիր կենացը, որ է յատուկ նշան քրիստոնէական կենաց: Այլ այն վեհանձն առաքինին, որուն բոլոր յոյսը երկինքն է, և ուր իր դանձր ասպնոցութեամբ է, չվախնար ամենեկին երկրաւոր վշտերէ. այնպիսոյն վրայ յաջողութիւնն ու ձախորդութիւնը հաւատար ազգեցութիւն ունին, մանաւանդ թէ ըսեմ՝ ազգեցութիւն իսկ ամենեկին չունին. կը նմանի Ովկիանու ափունքներուն, որոնց վրայ ալիքները երբեմն ծիծաղերես կը ծփծփան ու երբեմն ալ ահաւոր մոնչմամբ կը զոռան ու կը զարնուին. բայց այն ափունքը ոչ ծիծաղելէն կը խարուին և ոչ ալ զոռալներէն կը վախնան: Այսպէս այս առաքինոյս սիրտը բաղդին ամէն կերպ դարձուածոցը զիմաց անշարժ ու անյողզող էր. յաջողութեանց անուշ երեսը իրեն սիրտը յափշտակած չէր՝ որ բաղդին դառն նայուածքէն ալ խռովէր, այլ յամենայնի ինքզինքը Աստուծմէ տրուած բարեացը սպասաւոր միայն համարելով և մատակարար 'ի բարերարել առ այլս, յաջողութիւնն ալ՝ ձախորդութիւնն ալ, բաղդն ալ՝ դժբաղդութիւնն ալ նոյնպիսի սրտով կ'ընդունէր նոյն Պարգևատուին ձեռքէն: Իրեն համար անցածը այնպէս էր, իբր թէ մարդկային բնութեան անհրաժեշտ հետեանքն ըլլար. որով անյիշաչար մտօք մինչև իր կենացը վերջին շունչը իր բարոյական և բնական ուժը միայն ուրիշի օգնելու կը զործածէր, կարօտելոց ձեռք տալով, աղքատներուն վիշտը ըստ կարի թեթեւցընելով, և իր սիրելի ազգին բարւոյն համար ձեռքէն եկածին չափ օգնութիւն ընելով: Եւ այս ամենայն ջանասիրութեանց մէջը իր հաւատարիմ ու անշահախնդիր տիրասիրութիւնը զարմացուցեր էր զամենքը. նմանապէս իր յարգն ալ՝ բարեգութ և վեհափառ Կայսեր առջև աւելցեր էր, որուն օգտին համար անխոնջ աշխատեցաւ խոհեմ և մտադիր ծառայութեամբը, և արժանապէս կրեց իր հաւատարիմ և համբերատար կրծոցը վրայ բազմաթիւ պատուոյ նշանները, զորոնք այլ և այլ ժամանակ իր յատուկ արդեամբքը վաս-

տըկեցաւ . որովհետեւ երկնաւոր թագաւորը յետ փորձելու զինքը վշտաց մէջ , ուզեց այս անցաւոր աշխարհքիս մէջ ալ վարձատրել զինքը իր պատուական ու պատկառելի ծերութեան ժամանակը՝ իբրեւ առհաւատչեայ մը այն փառաց , զորն որ իր առաքինութեանցը համար պատրաստած էր երկինքը : Երկինքը՝ ուր ուղղած էր իր նպատակը , և ուր կը սպասէր գտնալու իր ճշմարիտ ու անանց փառքն ու երանութիւնը . անոր համար խնդութեամբ ընդունեցաւ իր յերկինս կոչումը , զորն որ կ'իմացընէր իրեն բնութեան տկարութիւնը . զրահաւորեց ինքըզինքը ամենայն հոգեւորական զինուք , տուաւ իր ետքի սիրալիր ու հրաժարական ողջոյնը իր արտասուալից տրտմած ընտանեացը , որոնք իբրեւ Հօր գերդաստանին առեր էին բոլորտիքը , և նահապետական քաղցր ու հանդարտ մահուամբ փակեց անցաւորէս իր աչուրները՝ յանանցն բանալով իր հոգւոյն աչուրները , և աւանդելով զհոգին Արարչին ձեռքը , ուսկից զայն առեր էր և յոր միայն յուսացեր էր 'ի կեանս իւր . և իր վշտօք ու ծերութեամբ մաշած մարմինը թողուց իբր վերջին մխիթարութիւն իր ընտանեացը , մեծահանգէս յուզարկաւորութեամբ զնելու զայն 'ի հող , մինչև որ նորաստեղծ և լուսազարդ նորէն օր մը զգենու զայն :

Փնա ուրեմն , ո՞ր հնեալ հոգի , քու Արարչիդ գիրկը , ուր է քու եօթանասնամեայ բազմավիշտ և առաքինի կենացդ պատրաստեալ հանգիստը . և եթէ չես ծանր սեպեր գոնէ դառնալու միւսանգամ ու նայելու այս արտասուաց հովտին վրայ , դարձուր մէյ մը աչքդ քու ցաւալից գերդաստանիդ զոր թողուցիր , և ընդունէ նաև այս փոքր՝ բայց 'ի ջերմ սրտէ բղխեալ սիրոյ և յարգութեան նուէրը , զոր երախտագէտ սրտիւ կը մատուցանէ Քեզ՝ իր մէկ բարերարին և պաշտպանին՝ Միաբանութիւնս Մխիթարայ :

